

Tionde roten, tomt 36

Kvarteret Vadman

”På Kvarnberget”

Se inledande anmärkningar till 10.31.

Stadsbåtsmannen Per Andersson Berg var född i Stockholm och hade bott i Norge. 1708 pantsatte han sitt påbörjade hus under ekeskogen till skomakarelådan. Om honom berättas det i magistratens registratur för den 30.9. och 16.10.1712 att han tillsammans med båtsmannen *Anders Jonsson Kruslock*, som tjänade för en rote i Lundby på Hisingen, hade rymt från *gallejan Viktorias* besättning. De två båtsmännen hade tillsammans med en stadsbåtsman *Arfwid Jonsson Backe* (Bagge?) insatts i stadens Corps de Guardie. 1717 hette Petter Andersson Bergs hustru *Ingiäl Andersdotter*. I gården bodde detta år också stadsbåtsmännen *Anders Ersson Berg* med sin hustru *Anna* och *Johan Svensson Böö* med hustru *Catarina*. Ingiäl Andersdotter hade tidigare varit gift med en *Arfwid Bagge* (eller *Burman*) och hade flera barn med honom.

1725 förmäler tomtöreslängden, att stadsbåtsmannen Petter Berg var ”rymbd och huset nederruttit”. Hustrun stannade kvar i gården åtminstone till 1737 men under en kortare tid omkring 1740 talar tomtöreslängden om soldaten *Franz Kåster*, som bör vara måg till henne. Sedan uppträder en annan måg till henne, en namne till hennes avlidne man stadsbåtsmannen nämligen *artilleri-klensmeden Petter Berg*. Han var ägare 1745 men efterföljdes av sin änka redan 1750.

Smeden Berg och hans hustrus äganderätt var inte omtvistad, vilket framgår av ett brev till magistraten daterat den 7.7.1746 (EIIb:40). *Britta Kyster* (g. Frans Kåster?), (vedskepparen) *Anders (Arfwidsson) Stenberg* (bosatt 8.1) och *stadstrumslagaren Nils Holms* hustru *Ingeborg Arfwidsdotter Bagge* skrev, att deras syster *Ingrid (Arfwidsdotter) Berg*, också kallad Bagge, var sinnad att bygga uppå deras sal föräldrars tomt på Kvarnbergsgatan näst intill stadsfiskaren Olof Linds gård utan att dessförinnan ha förenat sig med syskonen om tomten. Ingrid Arfwidsdotter föregav, att hon fått en skrift av deras sal. moder med löfte om att hon ensam skulle få behålla tomten. Syskonen invände, att de hade måst betala moderns begravning, eftersom systemen Ingrid Berg då befann sig långt borta härifrån.

Grovsmeden Petter Berg vid kungl. artilleriet kallade sin hustru *Ingrid Bagge* och talade om tomten som sin halva tomt belägen på Kvarnberget under (dåvarande) nummer 46 i tionde roten. Han invände mot svägerskorna och Stenberg:

1) Denna halva tomts fjärdedel hade för mer än 24 år sedan (alltså omkring 1722), då hans hustru tjänste, blivit bebyggd genom henne. Till detta hade hon använt all sin förtjänta lön för att dymedelst:

2) hennes dåvarande kära moder måtte hava något hus över huvud, sedan de andra syskonen henne alldeles övergivit.

3) Hade han och hans hustru inte endast erlagt tomtören för den halva tomten utan även övriga utskylder hennes moder i livstiden hade att betala.

4) Hans hustru hade stått för alla reparationer, vilket han hade övertagit sedan han gift sig med henne.

5) Han hade betalt tomtörena såväl för den fjärdedels bebyggda som för den samt hållit inkvartering:

Inger Andersdotter skrev den 4.7.1736: ”Efter min dotter Ingerij Arfwidsdotter hafwer hyss mig, när jag war huswill och hulptit mig på min ålderdom, när de andra barnen hade förskjutit mig samt när gud kallar mig skall hon komma mig hederlig till grafwen.” Därför bestämde hon att hus och plats skulle höra Ingrij till efter hennes död. Skrivelsen bevitnades av *Torinus Torberg*, *Olof Lind* och *Bengt Skara*.

Mer oense var inte änkan Ingrid Bagge med sin syster Ingeborg och hennes man Nils Holm än att hon kunde hjälpa dem vid överfallet på bryggargilletts uppsyningsman Sven Brandt 1751 (se 10.53).

Avskedade konstapeln *Jonas Höök*, som tillträtt gården före 1760, pantsatte den 28.3.1765, sin gård till volontören vid Kungl. Hessensteinska Regementet och kapten baron von Köhlers Kompani *Nils Lindquist* för ett lån av 500 d smt. Den var belägen på Kvarnbergsgatan. 1775–80 kallas han för avskedad rustmästare. Gården tillskrives 1785 hökaren *Daniel Berggren* – där bor också hökare *Lars Örnquist*.

I bouppteckningen den 23.4.1787 efter segelduksvävare *Hans Norström*, död 14.3.1787, säges, att han ägde hus och tomt på Kvarnberget vid Stora gatan mellan sjötullsbesökare Christian Göök i väster och f.d. konstapeln Öhrn i väster. Hälften av gården ägdes av Hans Norströms svåger *Carl Frännberg*, som var den som svarade för gården i tomtöreslängden. Hans Norströms änka hette *Anna Andersdotter*.

Gården måste ha sålts rätt omgående, ty vid bouppteckningen efter hökaren *Andreas Hallbergs* hustru *Carin Larsdotter*, död barnlös 1.7.1789, sades hökaren äga hus och tomtnummer 36 vid Stora Gatan på Kvarnberget mellan besökare Göök och konstapel Öhrn. Hallberg, som fått burskap 20.6.1788, ägde fastigheten ännu vid branden 1793. Den övertogs som ödetomt av *murgesällen Lundgren*, som efter sekelskiftet där byggde ett stenhus. Sedan inköptes den år 1805 för 400 rdr av källardrängen

Bengt Dahlin,

vilken avled den 11.4.1809. Han efterlämnade då enligt bouppteckningen 29.9.1809 ett litet grundmurat stenhus på kvarnberget nummer 36 i tionde roten bestående av ett rum och kök med en liten vedbod samtr ödetomten nummer 91 i tionde roten, inköpt för 33:16 rdr banco.